

PROGRAMA

Assignatura: **PSICOLOGIA EVOLUTIVA I DE L'EDUCACIÓ**

OBJECTIUS GENERALS

- Iniciar en el coneixement de la Psicologia Evolutiva i de l'Educació com a disciplines que tenen per objecte l'estudi de processos de desenvolupament i de processos educatius.
- Facilitar el coneixement de l'origen i evolució del psiquisme humà i els processos i factors que hi estan implicats
- Possibilitar la comprensió dels processos de desenvolupament i d'aprenentatge des d'una perspectiva interactiva. Valorar la influència dels diferents contextos educatius en el desenvolupament.
- Contruir criteris psicopedagògics útils per al treball educatiu amb els nens i nenes.
- Potenciar actituds favorables vers el treball educatiu amb tots els infants, la cooperació de l'equip, la preocupació pel coneixement i la formació permanent.
- Desenvolupar una metodologia de treball que faciliti la participació, el treball cooperatiu, la recerca documental, l'elaboració acurada de treballs, la relació teoria-pràctica.

CONTINGUTS

Introducció a les disciplines i al treball de l'assignatura

1. L'evolució

Concepte d'evolució. Filogènesi- Ontogènesi

Conceptes bàsics sobre el desenvolupament: herència, experiència, creixement, maduració, educació, aprenentatge, desenvolupament, cultura.

Caracterització del desenvolupament. La contextualització. Els canvis al llarg del cicle vital. Les bases morfofuncionals i socioculturals. Acció-interacció.

2. Desenvolupament i aprenentatge

Les concepcions sobre desenvolupament i la seva influència en l'orientació de l'acció educativa i en el plantejament de l'ensenyança.

Les relacions desenvolupament-aprenentatge.

Diferents perspectives teòriques en Psicologia Evolutiva i de l'Educació.

3. La gènesi i el desenvolupament de les funcions psíquiques

Unicitat i diversitat en el desenvolupament dels éssers humans

Gènesi i desenvolupament d'algunes funcions:

- el moviment
- la comunicació/el llenguatge
- la representació/ les funcions cognitives
- les relacions socials i afectives

4. Aprenentatge i ensenyança

Aprenentatge i funcions psicològiques superiors.

Les dimensions de l'aprenentatge i tipus d'aprenentatges

La construcció i organització del coneixement.

La significació i funcionalitat de l'aprenentatge.

El desenvolupament i aprenentatge d'estratègies. L'autorregulació en el procés d'aprenentatge

Els aspectes psicosocials en el procés d'ensenyar i aprendre.

La motivació.

Importància de la intervenció educativa en la creació de condicions per a l'aprenentatge

Desenvolupament de capacitats de l'alumne i aprenentatges escolars específics

5. Interacció social i educativa

El procés d'ensenyar i aprendre com a procés interactiu en marcs institucionals: la família, l'escola i altres contextos educatius.

La interacció en el context familiar

La interacció en el context escolar

Les interaccions entre contextos.

6 Actituds i procediments del treball psicopedagògic

Atenció a la diversitat individual i cultural

Consideracions ètiques sobre el treball psicopedagògic i la investigació educativa; amb els nens, amb equips de mestres, amb pares, amb altres professionals, i amb l'entorn en general.

Estratègies d'aprenentatge i reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge.

Disseny de projectes de treball.

Observació, entrevista i altres tècniques de recull i anàlisi de dades.

Elaboració i comunicació d'idees i de conclusions de treballs.

METODOLOGIA

Per aconseguir els objectius esmentats la metodologia de treball es basarà en els següents procediments:

Presentació, síntesis i explicacions del professor. Exposicions dels alumnes
Elaboració del propi dossier sobre l'assignatura a partir de les explicacions de classe, les lectures i el treball personal en general
Estudi i comentari de textos
Anàlisi de material audiovisual sobre situacions educatives
Anàlisi de situacions educatives. Comentaris de les observacions realitzades durant les pràctiques.
Treball en grup cooperatiu. Intercanvis i debats.
Preparació i realització d'observacions i entrevistes
Elaboració de treballs teòrico-pràctics sobre algun dels continguts de curs.

AVALUACIÓ

S'avaluaran tots els treballs realitzats al llarg del curs, ja siguin treballs/exercicis/exàmens en petit grup com individuals.

Hi haurà dos exàmens: un al finalitzar el primer semestre sobre la primera part de l'assignatura i un altre al juny sobre la segona part. Existeix la possibilitat de presentar-se també de la primera part al juny.

Es valorarà l'actitud envers el treball dut a terme a la classe i l'aportació d'idees, dubtes, qüestions a debatre, informacions i punts de vista personals argumentats al grup classe.

BIBLIOGRAFIA

Manuais

BASSEDAS, E., HUGUET, T., SOLÉ, I. (1996), *Aprendre i ensenyar a l'educació infantil*.
Barcelona: Graó

BERGER, K. S. i THOMPSON, R. A. (1995) *Psicología del desarrollo: Infancia y adolescencia*.
Madrid: Médica Panamericana, 1997.

COLL, C. (coord) (1997) *Psicología de la instrucción*, Barcelona: Ediuoc

- COLL, C., PALACIOS, J. i MARCHESI, A. (Comp.) (1990) *Desarrollo Psicológico y educación. II. Psicología de la Educación*, Madrid: Alianza Psicología.
- DELVAL, J. (1994) *El desarrollo humano*, Madrid: Siglo XXI
- GENOVARD, C. i GOTZENS, C. (1991) *Psicología de la instrucción*, Madrid: Santillana
- HOFFMAN, L. et al. (1995) *Psicología del desarrollo*, Madrid: Mc. Graw-Hill
- MARTÍ, E. (1991) *Psicología evolutiva. Teorías y ámbitos de investigación*, Barcelona: Anthropos
- MARCHESI, A. i MARTIN, E. (1998) *Calidad de la enseñanza en tiempos de cambio*, Madrid: Alianza
- SILVESTRE, N., SOLÉ, M. R. (1993), *Psicología Evolutiva. Infancia, preadolescencia*, Barcelona : CEAC
- TRIADÚ, C. (Coord.) (1993), *Psicología evolutiva*, Vic: Eumo

Bibliografía de temas específicos

- ALONSO TAPIA, J. (1991) *Motivación y aprendizaje en el aula. Como enseñar a pensar*. Madrid: Santillana
- ANGUERA, M. T. (1988) *L'observació a l'escola*, Barcelona: Graó
- BRONFENBRENNER, U. (1979), *La ecología del desarrollo humano. Experimentos en entornos naturales y diseñados*, Barcelona: Paidós, 1987
- BRUNER, J (1971) *La importancia de la educación*, Barcelona: Paidós, 1987
- BRUNER, J. S., HASTE, H. (Comp.) (1987), *La elaboración de sentido. La construcción del mundo por el niño*, Barcelona: Paidós, 1990
- CLAXTON, G. (1984), *Vivir y aprender. Psicología del desarrollo y del cambio en la vida cotidiana*, Madrid: Alianza, 1987
- CLEMENTE, R. A. i HERNANDEZ, C. (1996) *Contextos de desarrollo psicológico y educación*, Málaga: Aljibe.
- ENTWISTLE, N. (1987), *La comprensión del aprendizaje en el aula*, Barcelona: Paidós, 1988
- ESCAÑO, J. i GIL DE LA SERNA, M. (1992) *Cómo se aprende y cómo se enseña*, Barcelona: ICE de la U.B./Horsori
- FERNANDEZ BERROCAL, P. i MELERO ZABAL, A. (Comps.) (1995) *La interacción social en contextos educativos*, Madrid: Siglo XXI,
- KAYE, K. (1982), *La vida mental y social del bebé. Cómo los padres crean personas*, Barcelona: Paidós, 1986
- LINAZA. J. (1987) *Los juegos y el deporte en el desarrollo psicológico del niño*, Barcelona: Anthropos

- LURIA, A. R. (1975), *Introducción evolucionista a la psicología*, Barcelona: Fontanella, 1977
- MIR, C. (1998), *Cooperar en la escuela. La responsabilidad de educar para la democracia*, Barcelona: Graó
- MOLINA, L., JIMÉNEZ, N. (1989), *La Escuela Infantil. Acción y coparticipación*, Barcelona: Paidós, 1992
- NOVAK, J.D. i GOWIN, (1984) *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988
- ORTIZ, M. J., YÁRNOZ, S. (Eds.) (1993), *Teoría del apego y relaciones afectivas*, Bilbao: Euskal Herriko Unibertsitatea
- POZO, J. I. (1996), *Aprendices y maestros. La nueva cultura del aprendizaje*, Madrid: Alianza
- RIVIERE, A. (1985) *La psicología de Vigotski*, Madrid: Aprendizaje-Visor.
- ROGOFF, B. (1990), *Aprendices del pensamiento. El desarrollo cognitivo en el contexto social*, Barcelona: Paidós, 1993
- SMIRNOV, A. A. (Coord.) (1960, per a l'edició en castellà), *Psicología*, México: Grijalbo, 1982
- SMIRNOV, A. A. (Ed.) (1978), *Fundamentos de Psicofisiología*, Madrid: Siglo XXI, 1983
- VIGOTSKI, L. S. (1930-1935 documentos originales, 1978 per a la edic. en anglès), *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*, Edición per compte de M. Cole i colbs., Barcelona: Crítica/Grijalbo, 1979
- WALLON, H. (1951), *La evolución psicológica del niño*, México: Grijalbo, 1974
- WALLON, H. (Comp. a cargo de J. Palacios, 1980), *Psicología del niño. Una comprensión dialéctica del desarrollo infantil*, 2 vols., Madrid: Pablo del Río
- WITTRUCK, M. C. (Ed.) (1986), *La investigación de la enseñanza. II. Métodos cualitativos y de observación*, Barcelona: Paidós, 1989